

LITOSFÉRA

pevný obal Země

vypracoval Martin Krčál

OBSAH

Po čem šlapeme

Putující kontinenty

Jak se rodí hory

Jak vznikají ostrovy

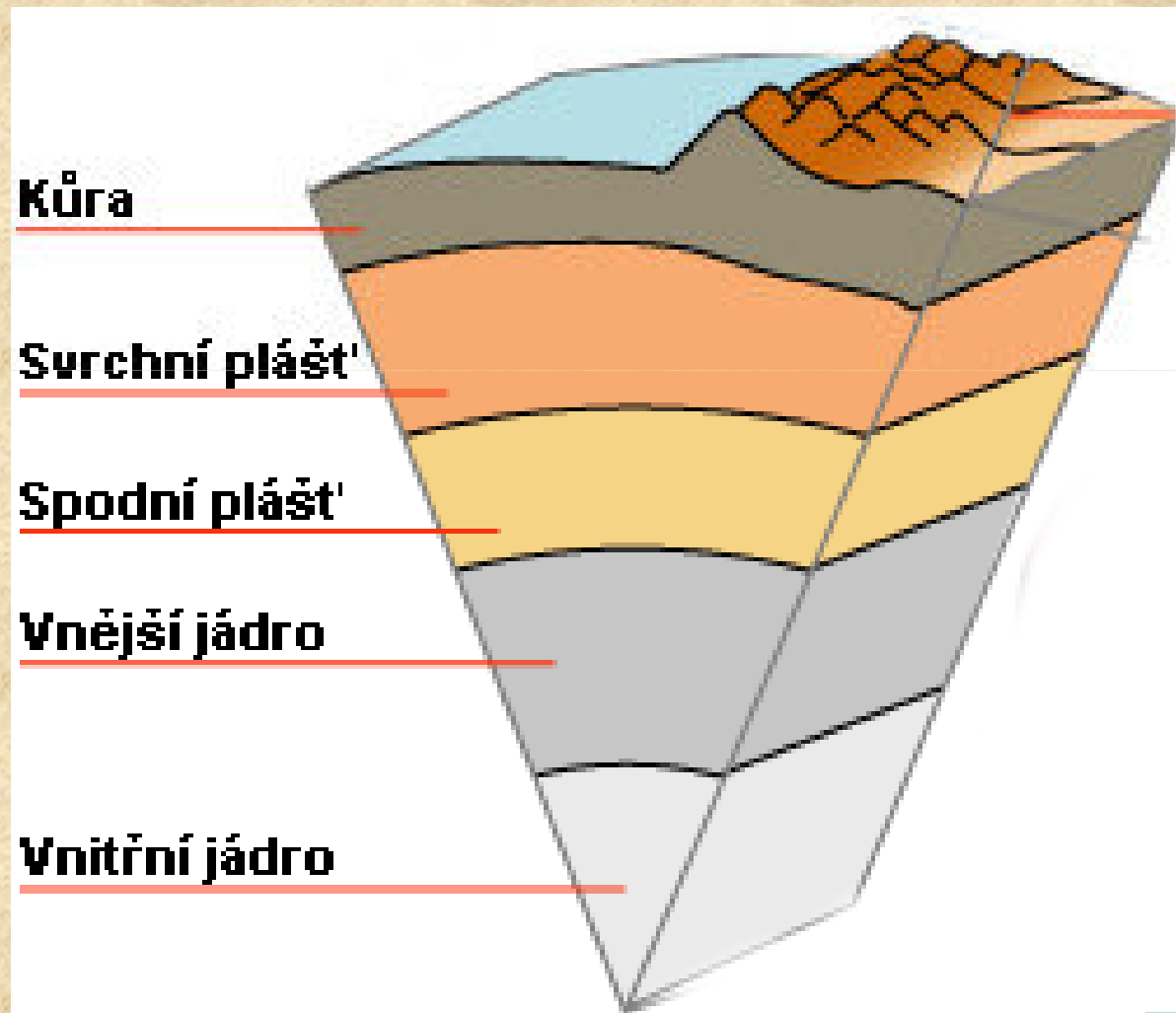
Úvodní opakování

Závěrečné opakování

Použité zdroje

Po čem šlapeme

- zemské těleso je tvořeno třemi hlavními obaly: kůra, plášť a jádro
doplň, která část je tekutá a která pevná doplň číselné údaje o hloubce a čím je tvořena

- zemská kůra a tuhá část zemského pláště tvoří dohromady pevný obal Země - **litosféru**
- litosféra je popraskaná, jednotlivé části pak označujeme jako **litosférické desky**

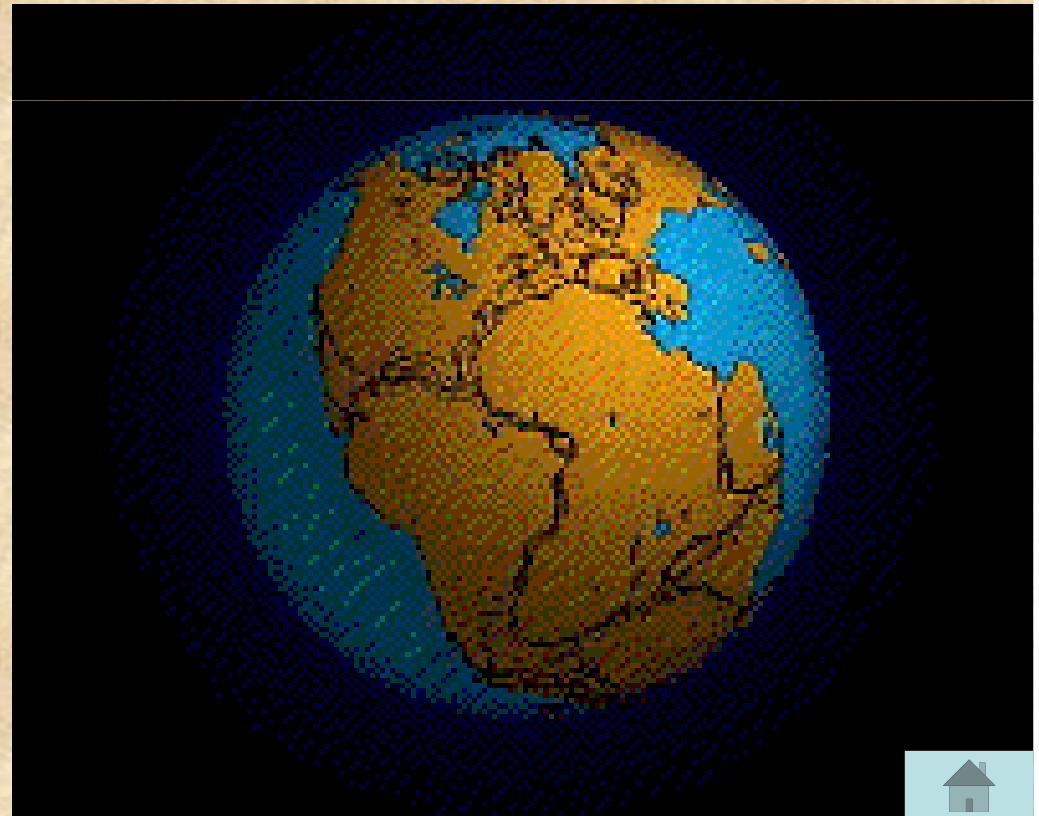
zakresli do mapky podle učebnice, popiš a nalep do sešitu

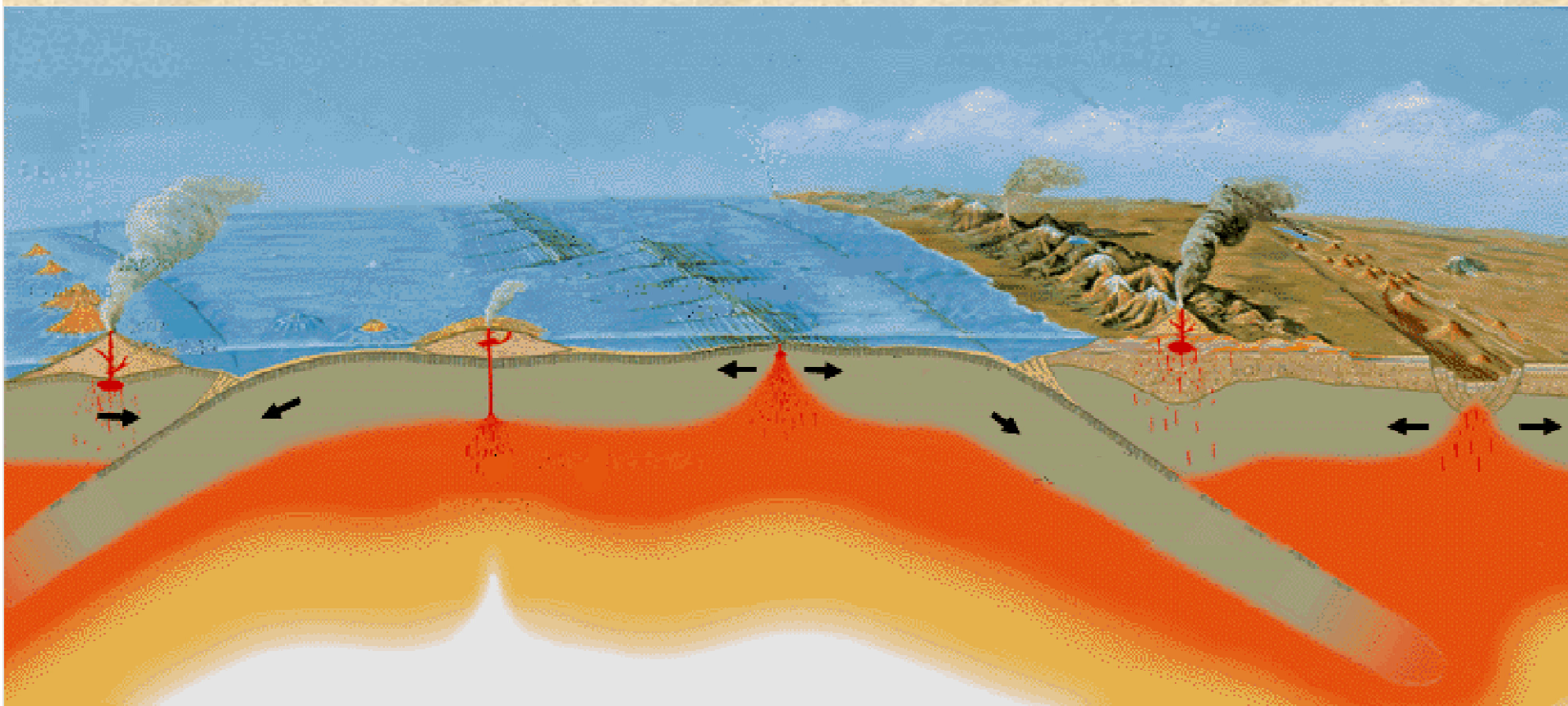
Putující kontinenty

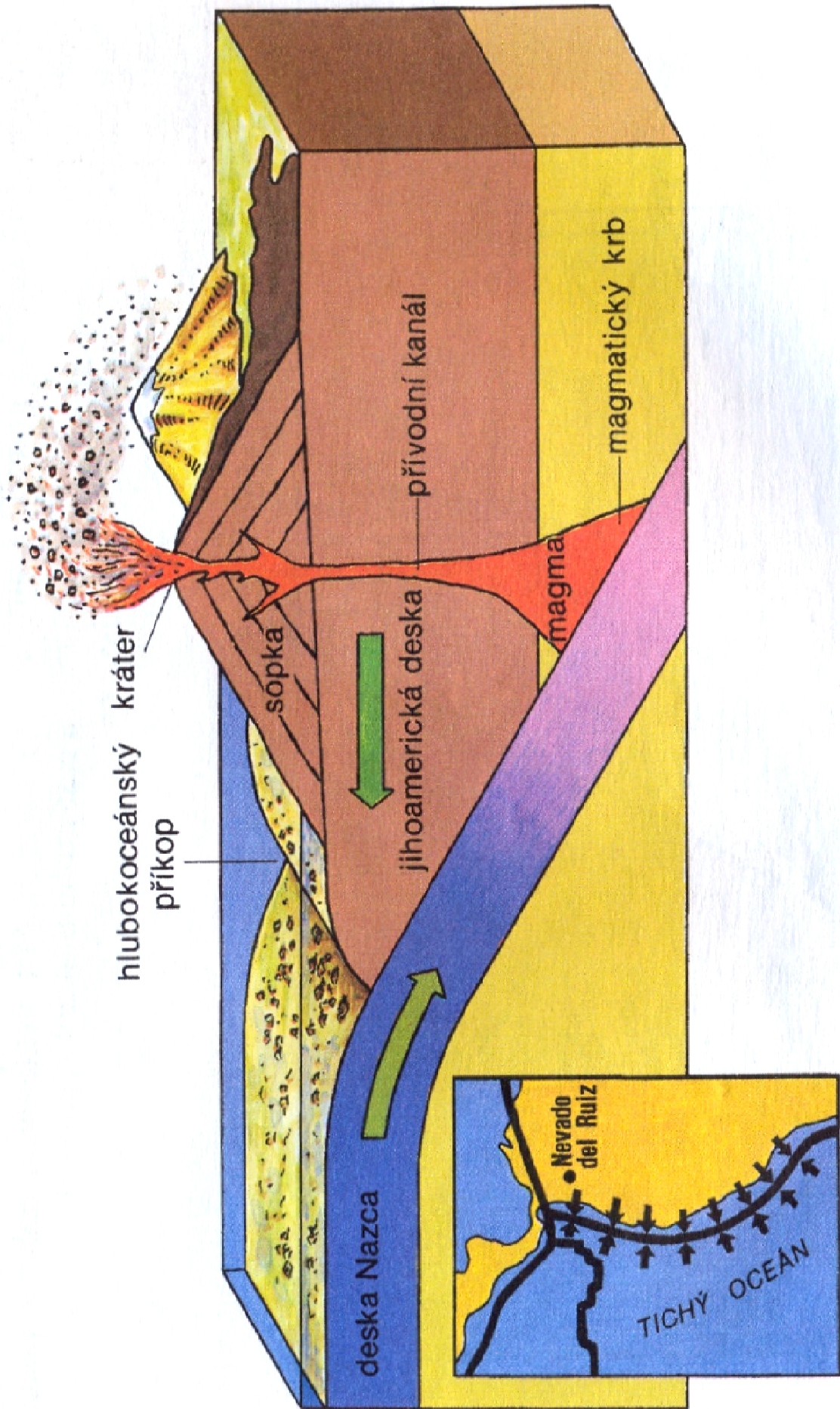
- kontinenty se spolu s litosférickými deskami neustále pohybují (několik centimetrů za rok) po polotekuté části pláště, což způsobuje žhavé nitro planety

- *vývoj kontinentů*

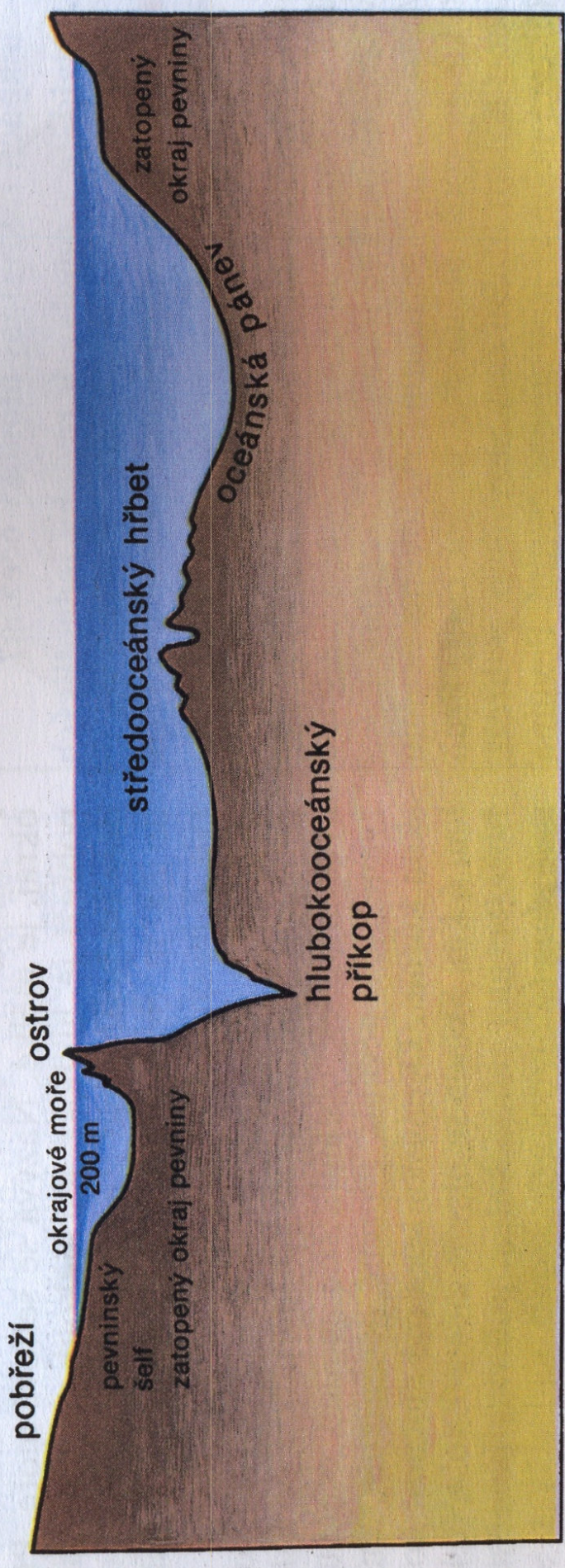

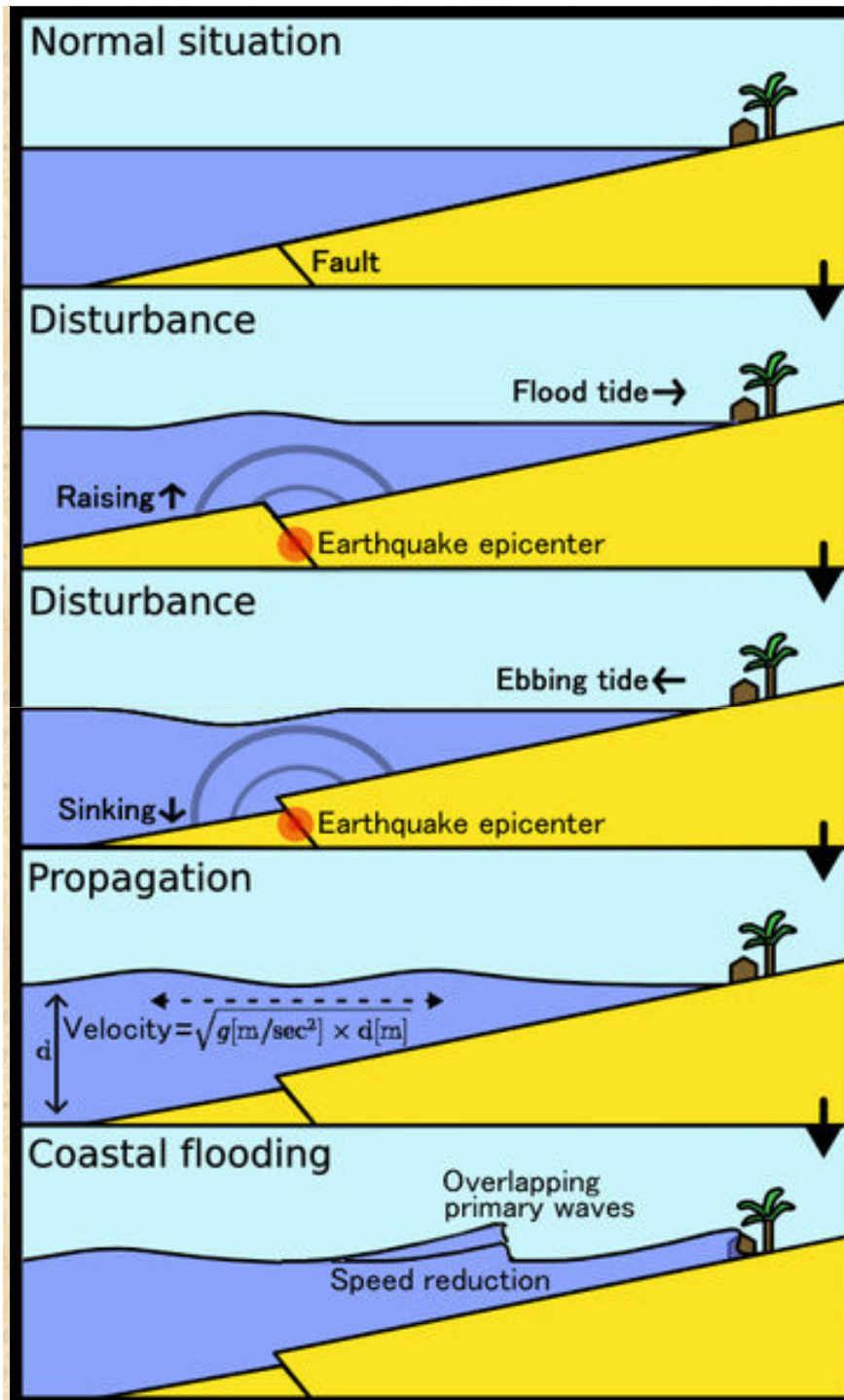
- zemská kůra se proměňuje:
 - **středoocéánský hřbet** - roztavená hornina se dostává na povrch (zde kůra vzniká)
 - **hlubokomořský příkop** - jedna deska se podsouvá pod druhou a tam se taví (zaniká)

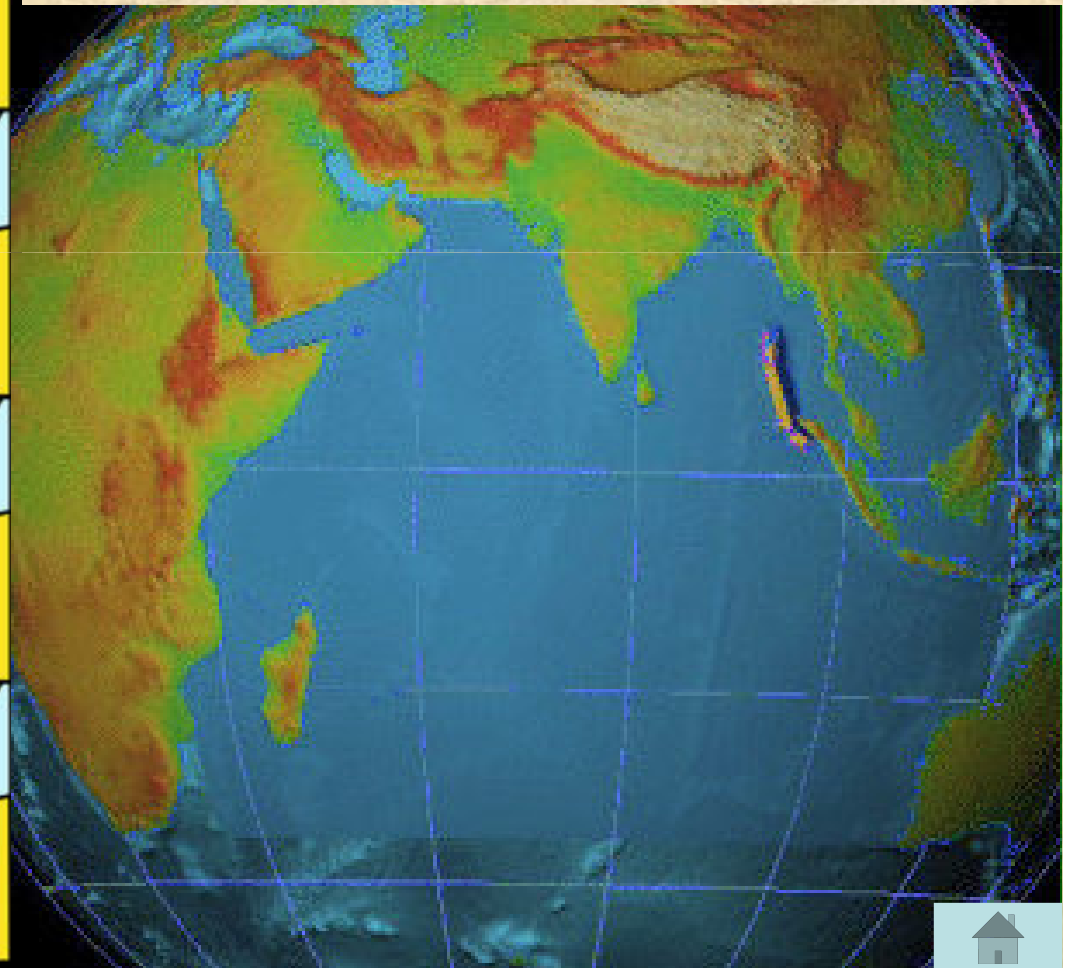

pevnina O C E Á N pevnina

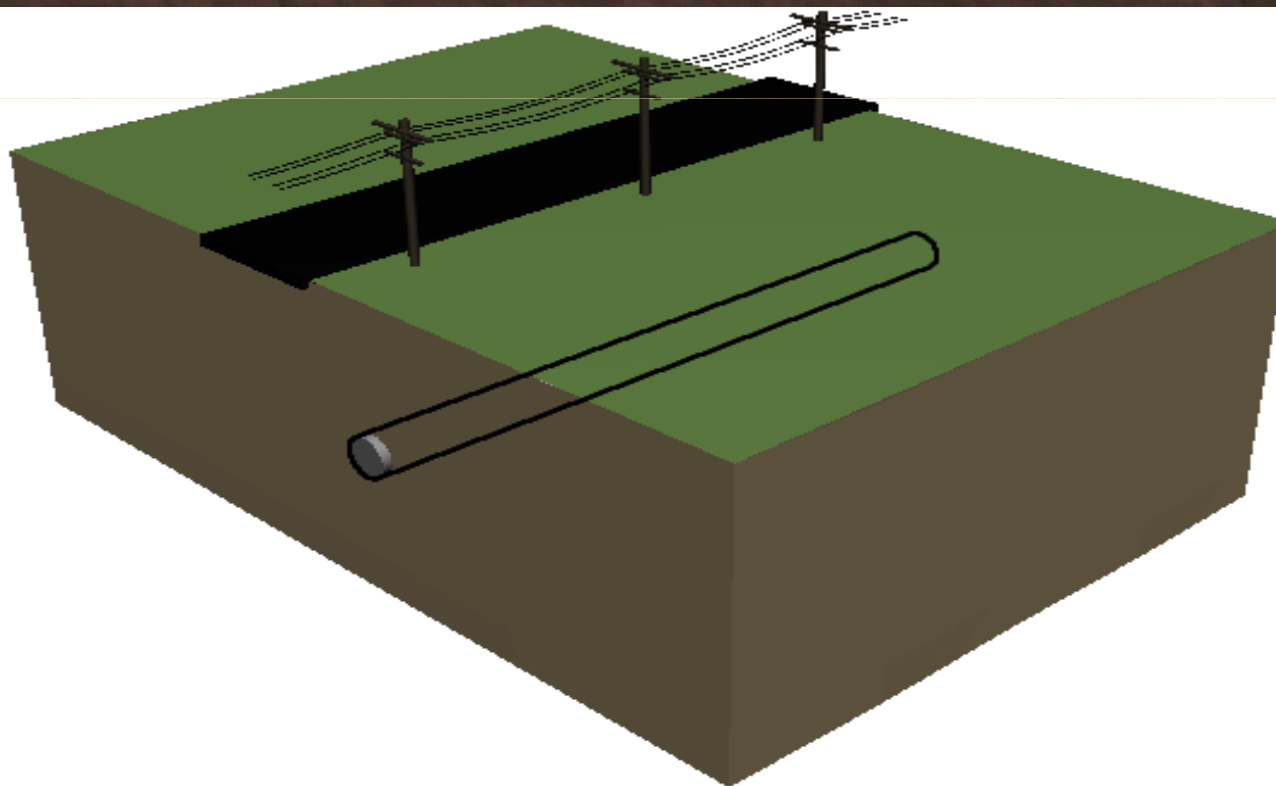

- pohyb zemských desek způsobuje v místech střetu desek častější zemětřesení a sopečnou činnost s ničivými následky (tsunami)

ničivá zemětřesení zemětřesení

San Francisco (1906)

zlověstná sopka

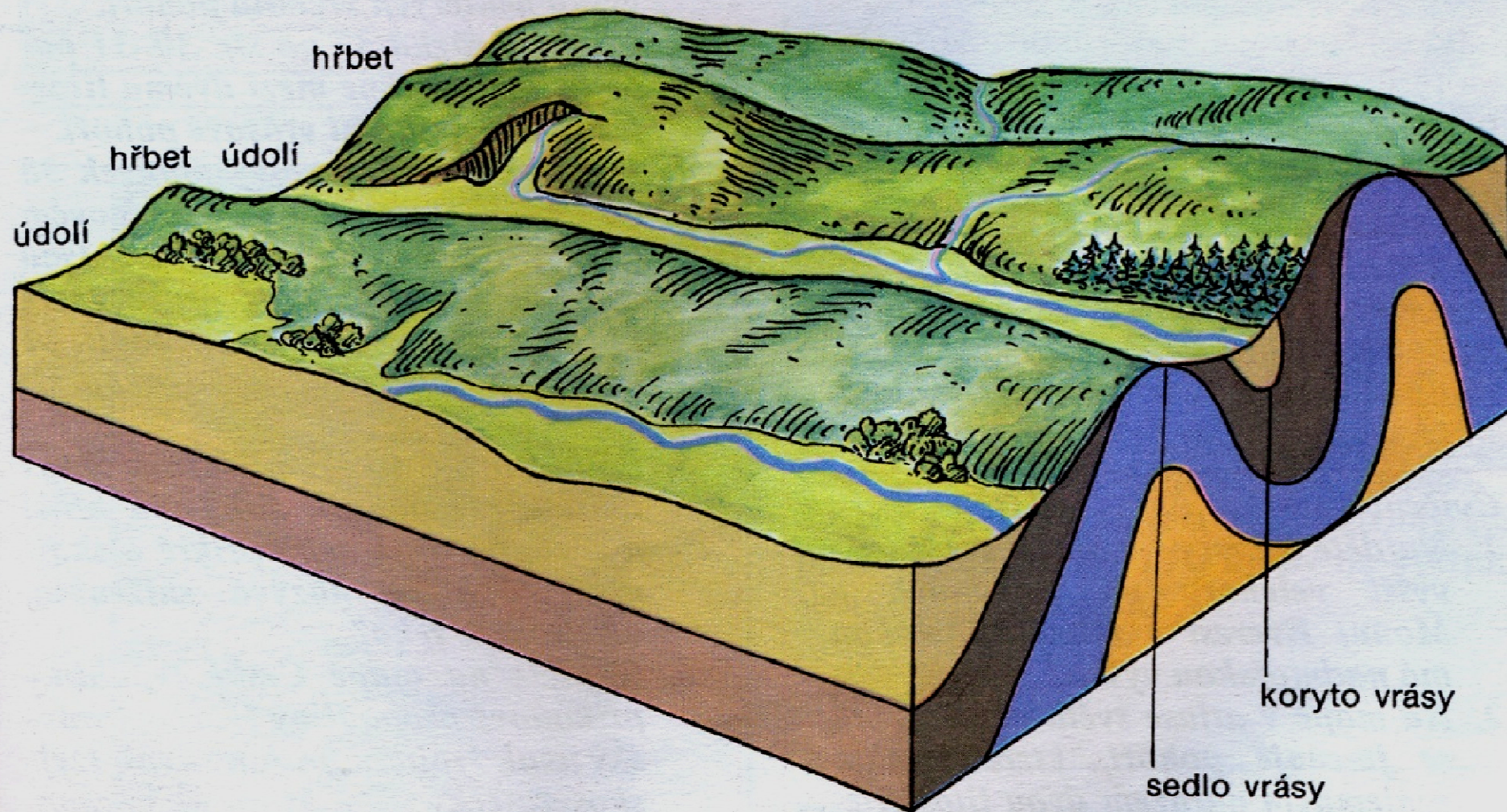

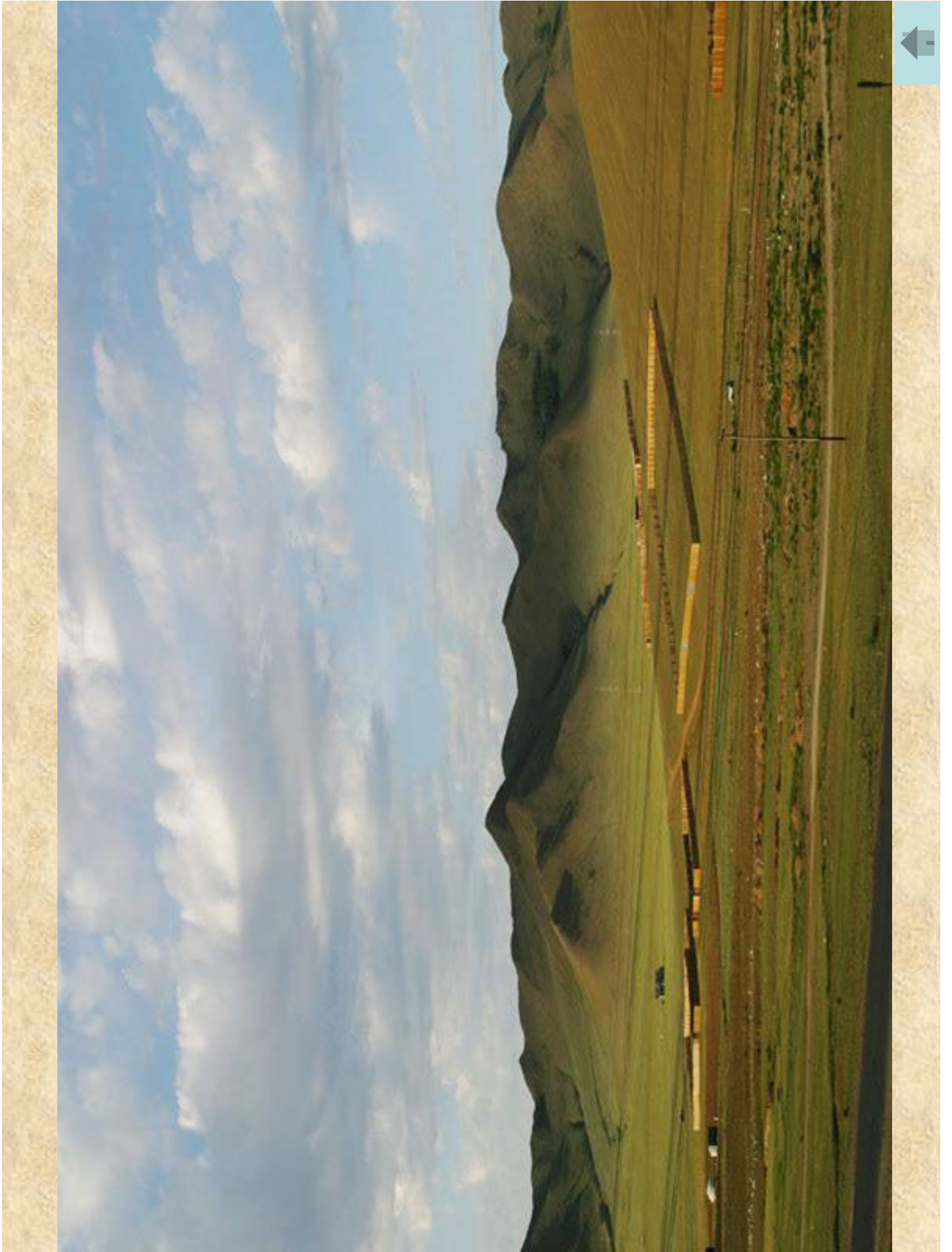
Jak se rodí hory

- pohoří vznikají pohybem litosférických desek proti sobě (vnitřní geologické síly), v zásadě vznikají dva typy pohoří:

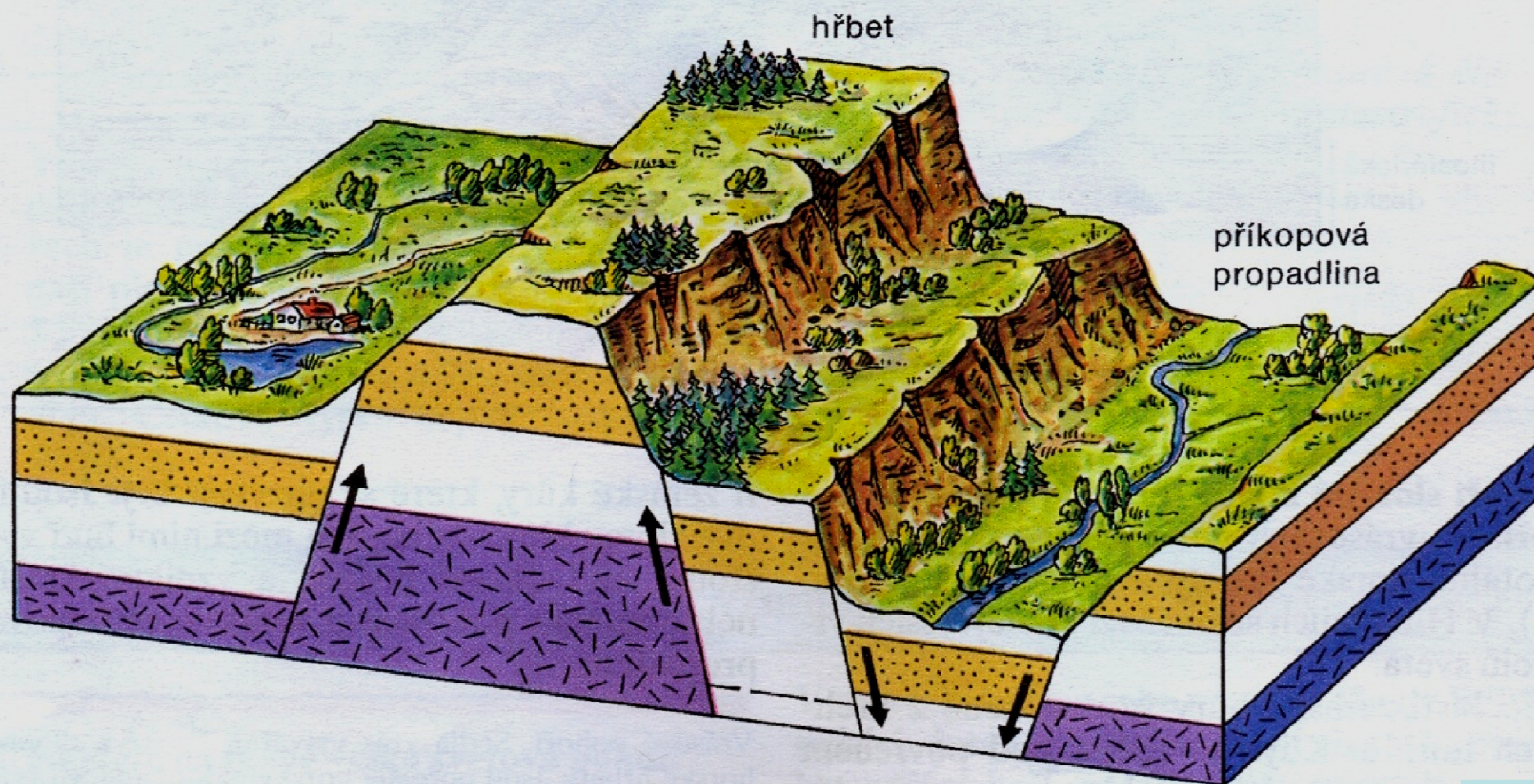

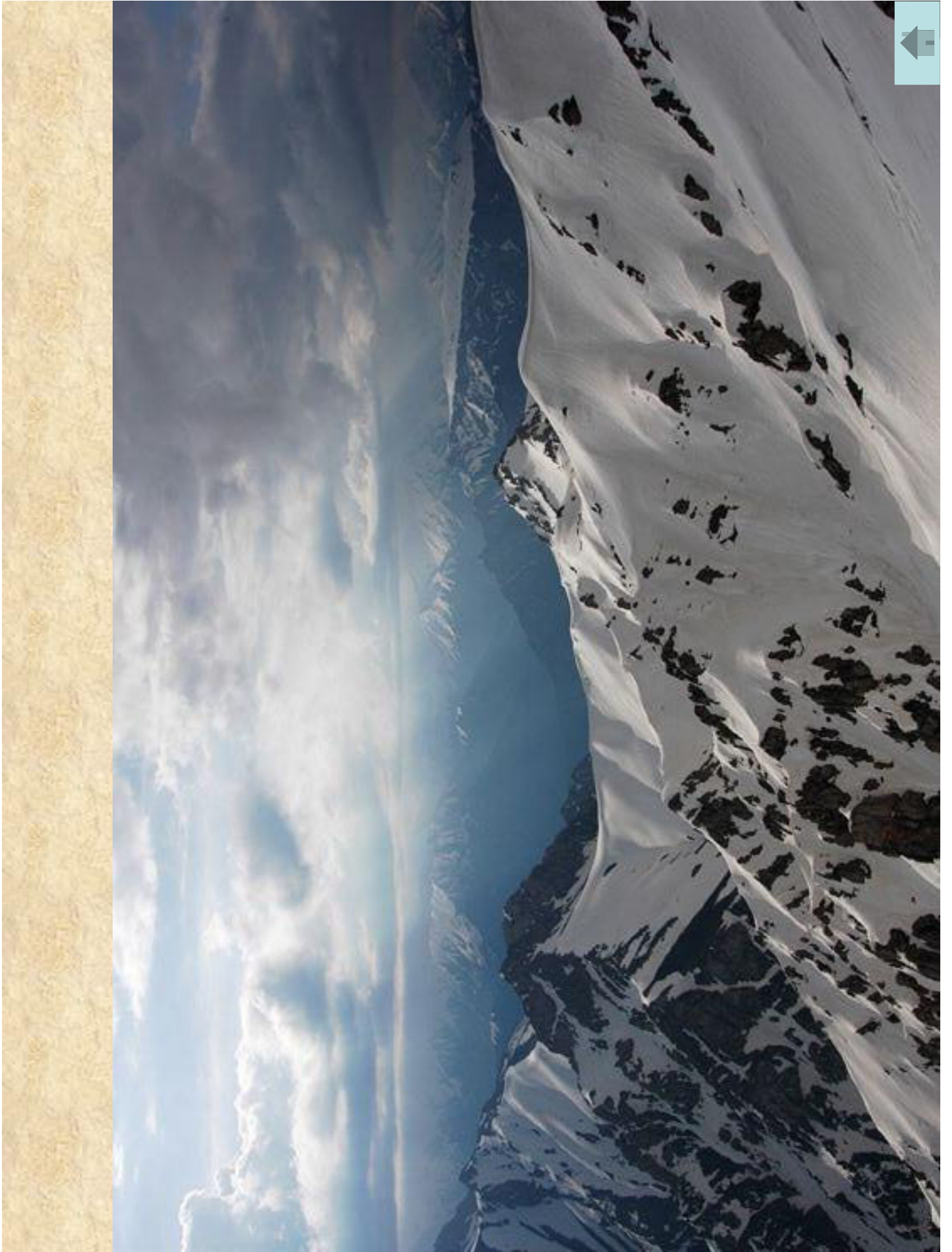
- **vrásové** - vzniká prohýbáním litosférických desek

- **kerné** - vzniká zlomem desek, jejich propadem nebo naopak vyzdvižením

- působením **zvětrávání** (vnějších geologických sil) dochází k zarovnávaní pohoří; rozlišujeme zvětrávání:
 - **fyzikální** - působení vody a mrazu, skály pukají a jsou ostré
 - **chemické** - působení chemických látek obsažených ve vodě, skály jsou leptány a jsou zaoblené

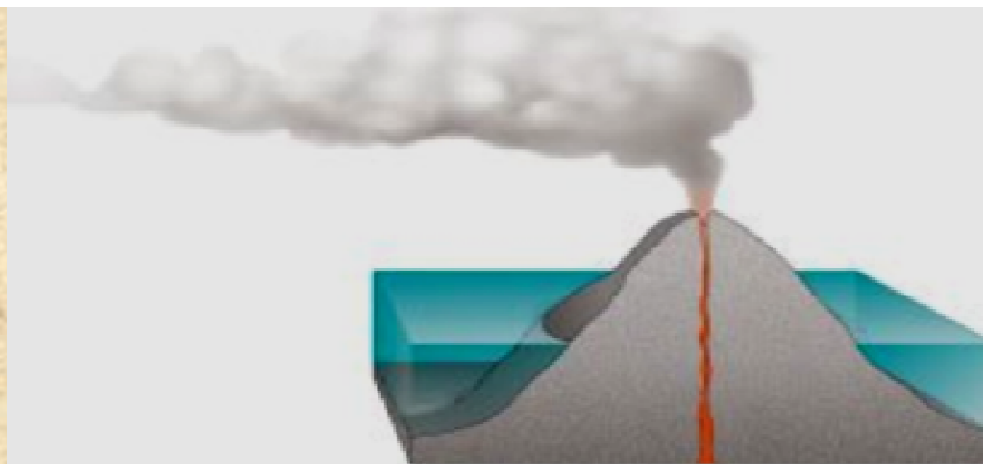

Jak vznikají ostrovy

- podle způsobu vzniku rozlišujeme ostrovy:
 - **pevninské** - tvořeny pevninskou kůrou a vznikly oddělením od kontinentu nebo propadem litosférické desky a jejím zatopením mořem
 - **sopečné (vulkanické)** - vznikají činností sopek (např. Havajské ostrovy)
 - **korálové (atolové)** - zanikající sopečné nebo pevninské ostrovy obrůstající vápenatými schránkami korálů (např. Tahiti)
- život lidí na ostrovech je spojen s mořem - rybolov nebo turistika

*fáze vzniku
korálového ostrova*

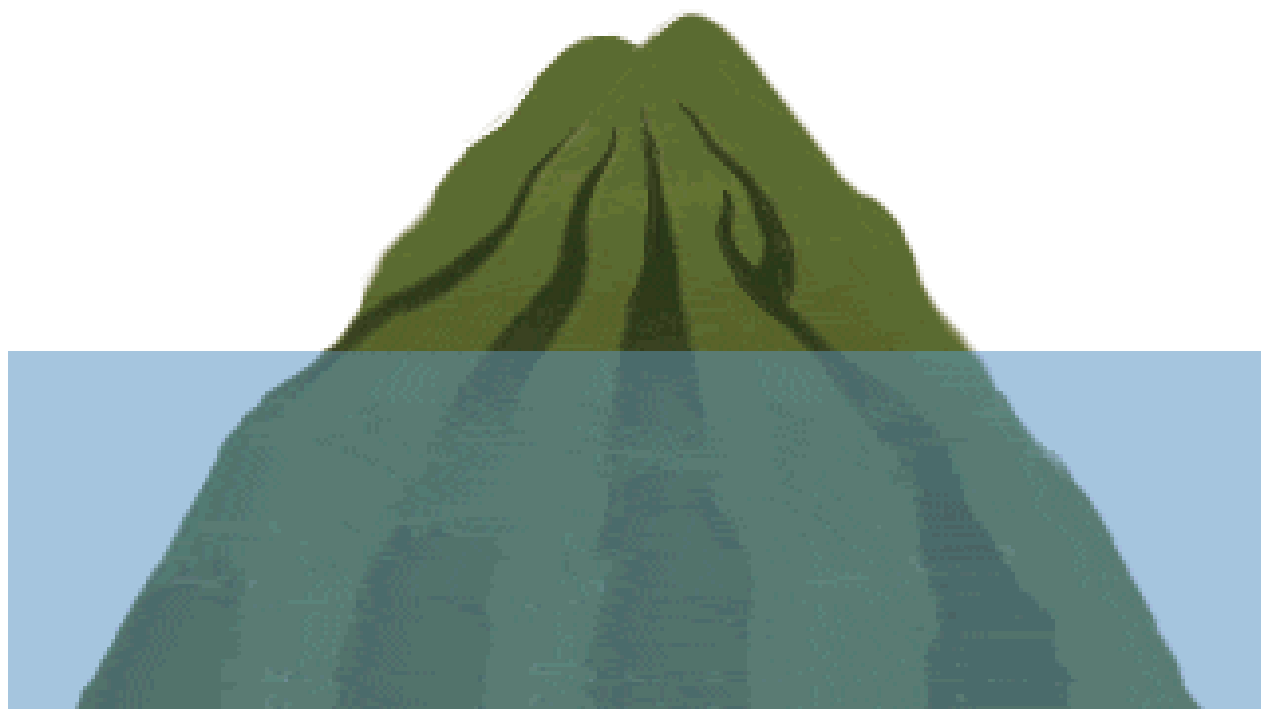
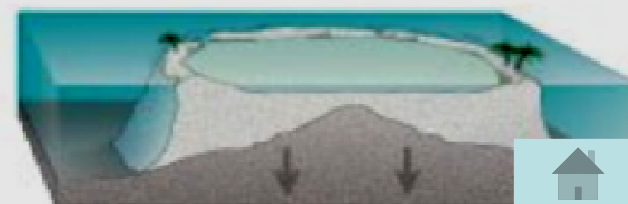
1

2

3

atol Yap

*sopečný ostrov
Tenerife*

Úvodní opakování

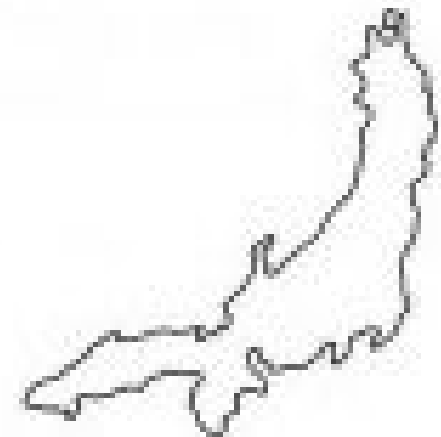
- Najděte na určených souřadnicích ostrovy (prochází přibližně středem). V tajence je jeden z nových pojmů z litosféry.

										81°j.š. 10°v.d.
										33°s.š. 17°z.d.
										42°j.š. 145°v.d.
										65°s.š. 19°z.d.
										18°s.š. 77°z.d.

Závěrečné opakování

- Najděte s pomocí atlasu tyto ostrovy a pokuste se určit, který jak mohl vzniknout

použité zdroje

- Zeměpis 6. Učebnice pro základní školy a víceletá gymnázia. Plzeň, Fraus 2003
- Zeměpis 6. Pracovní sešit. Plzeň, Fraus 2007
- www.wikipedia.cz
- <http://geologie.vsb.cz/geologie/>

obrázky

- http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Augustine_Volcano_Jan_12_2006.jpg?uselang=cs
- http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Pr%C5%AF%C5%99ez_Zem%C3%AD.png (upraveno)
- http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Pangea_animation_03.gif
- http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Tectonic_plate_boundaries_clean.png
- Planeta Země a její krajiny. Zeměpis pro 6. a 7. ročník ZŠ. Praha, SPN 2000, s. 29
- Planeta Země a její krajiny. Zeměpis pro 6. a 7. ročník ZŠ. Praha, SPN 2000, s. 26
- http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Tsunami_comic_book_style.png
- http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:2004_Indonesia_Tsunami_Complete.gif
- <http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Fault1.gif?uselang=cs>
- <http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Fault2.gif?uselang=cs>
- <http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Fault3.gif?uselang=cs>
- <http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Sanfranciscoearthquake1906.jpg>
- <http://www.novinky.cz/koktejl/217624-zemetreseni-udelalo-ze-zeleznice-na-novem-zelandu-horskou-drahu.html> (23. 11. 2010)
- http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:MSH80_eruption_mount_st_helens_05-18-80.jpg
- <http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:PahoehoeLava.jpg>
- http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Sunset_Crater10.jpg?uselang=cs
- http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Aniakchak-caldera_alaska.jpg?uselang=cs
- <http://www.celysvet.cz/galerie/foto-7689-gruzie-utsera>
- Planeta Země a její krajiny. Zeměpis pro 6. a 7. ročník ZŠ. Praha, SPN 2000, s. 31
- <http://www.celysvet.cz/galerie/foto-8618-mongolsko-east-govi>
- Planeta Země a její krajiny. Zeměpis pro 6. a 7. ročník ZŠ. Praha, SPN 2000, s. 32
- <http://www.celysvet.cz/galerie/foto-9595-uzbekistan-tashkent>
- <http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:YehliuTaiwan-HoneycombWeathering.jpg>
- <http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Granite2.jpg>
- http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Coral_atoll_formation_animation.gif
- http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Atoll_forming-i18.png?uselang=cs
- <http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Mvey0290.jpg>
- http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Nasa_world_wind_-_teneriffa.jpg?uselang=cs

